

Tulajdonos: „Frima” S. A. bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
ÜZV. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Mihály trónörökös, nagyvaida születésnapja

Mihály nagyvaida, a trónörökös Öfensége, ma születésnapját ünnepli. Az ünneplésből részt kér egész Románia lakossága, amely az immár férfikorba serdült trónörökösöt őszintén szereti és kiváló emberi tulajdonságait a jövő biztató zálogaként értékeli. Mihály nagyvaida felséges atyja, a király határozott kívánságára olyan nevelésben részesült, amely a trónörökös nemcsak az egészséges életfelfogásnak, a kötelességtudásnak és az elhivatottság átérzésének gránitalapzatán épült fel, Öfensége II. Károly király a trónnak és az életnek nevelte a trónörökös, aki most a hadsereg keretén belül érkezett el az uralkodóvá való nevelésének befejező szakaszához. Mihály nagyvaida az iskolában egy padban ült a társadalom legkülönbözőbb rétegeihez tartozó tanulókkal, akikkel őszinte és min-

den gáttól mentes barátságot kötött. A király határozott parancsára sem a tanítók, sem a tanárok kivételt nem tehettek

a trónörökös, aki ilyenformán, az élet kiinduló pontjánál a demokratikus és egészséges emberértékelés alapeit-

vel ismerkedett meg. Mint cserkész és országőr, a trónörökös sohasem akart többnek látszani, többnek lenni társainál és mint országőr, a gyakorlati kiképzés során egyszerű munkaruhában a többi országgal együtt dolgozott a gyárban, velük étkezett és együtt vette fel a munkáért járó órabért. Kevés királyi sarja van Európának, aki annyira megismerkedett volna nemzetének életével és a nemzet rétegeivel, mint éppen a trónörökös. Közvetlen szerény, jószákos és megértő Mihály nagyvaida, akinek születésnapját az ország lakossága igazi és őszinte szeretettel és rokonszenvvel ünnepli meg. Egész Románia, fajra és vallásra való különbség nélkül hosszú és szerencsés életet kíván a trónörökösnek, a nemzet jövője boldogulására.

A lengyel távirati iroda jelenti, hogy Beck lengyel külügyminiszter kedden fogadta a varsói magyar követet, aki átadta a csehszlovák kormányhoz intézett jegyzékének másolatát. Beavatott körökben jelentik, hogy a lengyel kormány szükség esetén az olasz és német kormánnyal együtt hajlandó résztvenni a döntő bíróságban.

Prága, okt. 26. A prágai minisztertanács újabb határozatát ma délelőtt átadták a prágai magyar követnek.

A cseh szociáldemokraták kilépnek a második internacionáléból.

Prága, okt. 26. A cseh szociáldemokrata párt központi végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy a párt kilép a szociáldemokrata pártból.

A kommunista pártot a kormány nem oszlatta fel, csak működését tiltotta be. A párt ennek ellenére úgy határozott, hogy tovább működik. Október 28-án a kommunista párt-hoz tartozó munkásság tüntető sztrájkot rendez Csehszlovákia új külpolitikai iránya ellen.

Angol fehér könyv.

A parlament megnyitása alkalmával az angol kormány fehér könyvet ad ki.

LONDONBA UTAZOTT a GÖRÜG KIRÁLY.

Athén, okt. 26. A görög király kedden este rangrejtve Londonba utazott, a hónap végéig az angol fővárosban marad.

Ma átadták az új cseh választ Magyarországnak

Prága, okt. 25. (Rador.) A csehszlovák minisztertanács kedden délnélben egy órákor ült össze Sirovy tábornok-miniszterelnök elnöksége alatt, hogy kidolgozza a magyar jegyzékre adandó választ. A tanácskozásokon résztvettek a szlovák és ruszin miniszterek is.

A csehszlovák távirati iroda közli: Több külföldi lap azt a hírt hozta, hogy százötvenhat zsidó, akiket a német hatóságok a Brünn közelében fekvő Vorlice és Kosice városokból kiutasítottak, a német-csehszlovák határon tartózkodnak és mindannyiukat az éhhalál veszedelem fenyegeti, mivel senki sem akarja befogadni őket. A valóság az, hogy a semleges övezetben mintegy száz ember él sátrakban, elég rossz körülmények között. — Nagyrésztük breclavi menekült, akik a várost a német csapatok bevonulása előtt hagyták

el. Több közülük csehszlovák állampolgár a németek által elfoglalt területekről, legnagyobb részük azonban Ausztriából Breclavba menekült zsidó, akiket a csehszlovák hatóságok ott megtűrték. Ezeknek nincs csehszlovák utleve-

lük. A katonák, főként a brünni zsidó egyesületek és a brünni Vörös-Kereszt gondoskodnak ellátásukról. A csehszlovák hatóságoknak védeniük kell a belföldi munkapiacot és így nem engedhetik meg a menekülteknek Csehszlovákiába való belépését.

Varsó, okt. 26. A lengyel sajtó részletesen ismerteti a magyar kormány Prágához küldött válaszigazgatóját, kidomborítja annak végleges jellegét és mérsékelt hangját.

Hankaut megszállták a japánok

Tokió, kt. 26. A japán csapatok bevonultak Hankauban. A város elfoglalásáról a következő részleteket jelentik: az első japán gépesített csapatok kedden reggel fél tízkor érték el Hankau szélső negyedeit. Ezek a csapatok északról, a fővárostól mintegy negyven kilométer távolságra levő Huanpejből érkeztek. A kisszámú japán haderő megállott és várta az erősítéseket. Délután fél hétkor Fujimoto ezredes vezetése alatt nagyobb japán gépesített haderő érkezett és ez megszállta a város központi részeit is. A kínai csapatok nagy sietséggel vonultak vissza délnyugati irányban. A városban, amelynek eredetileg több mint kétfélmillió lakosa volt, csak néhány tízezer maradt hátra.

Hankau elfoglalását a japán főhadiszállás is jelenti. A hivatalos közlemény szerint kedden hajnalban gépesített osztagok áthaladtak Hankautól északra a Pekíng—Hankau vasútvonal töltésén és délután három órákor átkeltek a Tinokia folyón és behatoltak a városba. A kínaiak szötrömbölték a hidat és a japánoknak új hidat kellett verniük. A kínai csapatok a városból való kivonulásuk előtt sok épületet aláaknáztak. A japán haderő este fél 7-kor vonult be ünnepélyesen az ellenség meghódított fővárosába.

Franciaország helyzete a müncheni egyezmény után

Daladier csillaga hanyatlóban van

Páris, október 25. Azt a rivalgó, bódult részegséget, amellyel a párisi utca a Münchenből hazatérő Daladier-t fogadta, szinte képtelen gyorsasággal váltotta fel a macskajaj. A tömegek néhány óráig abban a boldog révületben éltek, hogy a miniszterelnök valóban olajzoggal jött haza Münchenből. Hitler saarbrückeni beszéde azonban, amelyben a kancellár bejelentette a még fokozottabb fegyverkezést s egyben vétőjoggal élt — miként egykor II. Vilmos Delcas-séval szemben — a Berlinnek nemetsző angol és francia államférfiakkal kapcsolatban, zuhanyként hatott. A francia köz tudat ráeszmélt arra, hogy nem a világbékét alapozták meg Münchenben, hanem csupán annyi történet, hogy egy még gyöngébb Franciaország és egy még erősebb Németország vívják tovább a tornát.

— Nincs messze a nap, amikor Londont egy Henlein, Párist egy Seiss Inquart beiktatására szólítja föl majd Hitler! — hördült fel a nagy békeláz után a nemzeti sajtó.

S vajjon mi lesz ezen a napon? Henri de Kerillis, aki a sovén-konzervatív körökből egyedül harcolt a kapituláció ellen, így felelt erre a kérdésre:

— És ezen a rettenetes napon, amikor nemet kell kiáltanunk, a franciák megszűrik majd azt a tovatűnt időt, amikor szembeszállásuk még 500 ezer cseh szuronyra, a cseh repülőterekre és az orosz repülőterekre, a szudétavidék erődtímeire és érintetlen erkölcsi erőkre támaszkodhatott volna. Igén, meg fogják siratni mindezt. S megátkoznak azokat, akik megcsalták őket...

Pangeti, pengeti, sirván...

A siralomnak ez a napja hamarabb jött el, semmint sejtteni lehetett volna. Ugyanis a kijózanító saarbrückeni beszéd után közvetlenül felbukant a franciaországi Hienlein is. A Harmadik Birodalomnak ezt a megbizottját Rossé-nak nevezik, a párisi képviselőházban Elsász-Lotharingiái képviseli, amelynek részére éppen olyan autonómiát követel, mint amelyet a szudéták követeltek a maguk számára a karlsbadi nyolc pontban:

— Követeljük, hogy Franciaország engedélyezze azokat a szabadságokat, amelyeket 1914-ben megígért, amelyeket 20 éven át dicsőített a Népszövecségben és amelyeknek meg

valósítását Európa más részén természetesnek tartja!

Alig kötötték meg tehát a müncheni békét, következett a kancellár bejelentése a fokozott fegyverkezésről. Rossé képviselő deklarációja az elszázi probléma meglevenülése körül s végül a Daladier-kormány nyilatkozata arról, hogy újabb ágyúk, újabb bombavetők és újabb cirkálók kellenek. Hát ezért dobták oda Csehszlovákiát? Hát ezért kapituláltak Münchenben? Az imént még hurrázó százvezrek a tömegek primitív, nyers ösztönvilágának engedelmeskedve, a düh és elkeseredés végletébe csaptak át. A falakat elborító plakátok ilyen szavakkal kezdődnek: Árulás!... Szégyen! Gyalázat!

S természetesen megkezdődött a hajsz a felelősek után. A közvélemény, amely félrevezetettnek érzi magát, bűnösöket és büntetéseket követel.

Az első áldozat Flandin, a volt miniszterelnök és külügyminiszter.

Az önkényhatalmak előtt való kapitulációt, a Csehszlovákia bérére történő egyezséget legnyíltabban, legszenvedélyesebben ő követelte. A mozgósítás idején szinte lázadásra felszólító plakátokat ragasztatott ki. A müncheni egyezség után üdvözlőtáviratokat küldött Hitlernek, akit a béke apostolaként aposztrofált.

A tömeg elsősorban ellene fordult, aki a vad koválygásban elvesztette biztonságát és mintegy menekülésszerűen Olaszországba utazott.

Ugyanekkor az eleddig jelentéktelen Henri de Kerillis-nek, aki kezdetül a Berlinnek való szembeszállás mellett foglalt állást és elítélte a kapitulációs politikát, emelkedőben a csillaga. Lapja, az „Époque”, a súlytalan és népszerűtlen orgánumok közé tartozott. Most megtízszereződött, vagy meghusztosozódott a példányszáma magához vonva — noha iránya reakció — a habozó, bizonytalan radikális lapok közönségének jelentékeny részét.

A felelősségrevonásnak ez az áradata természetesen nem fog Flandinnél megállni. A dolgok természeténél fogva Daladiernak, Bonnet külügyminiszternek s a müncheni egyezmény többi hívének és megkövacsolójának kell soron következnie. Egyelőre azonban Daladier, aki nagy taktikus, ügyesen védekezik. A sajtóban drámai hangú cikkek helyez el a francia honvédelemnek és különösen a légi haderőnek katasztrofális hely-

zetéről. E cikkek szerint száz német bombavető repülőgépre csak egy francia jutott volna. Párist nem lehetett volna megvédeni, mert nincs elég ágyú... stb. stb. Ha kitör a háború, szent Isten, quelle horreur! Elpusztul minden és mindenki!

A parlament szerepe mind ebben annyi mint a múltban is. Hiszen a kabinet rendeltörvényekkel kormányoz már hosszú hónapok óta. De a felelősségrevonásnak e korszakában már e látszatparlament sem lesz elviselhető. A köztársaságra súlyos idő következik. A közadósságok összege 400 milliárd frank. Ez, az induló szuprafegyverkezés során, meg fog duplázódni. A nagyipar követeli a munkásság megbéklyózását. A kormánynak a polgárság zsebébe és szabadságába kell belenyulnia. Lehet-e ez parlamenti körülmények között?

Mind gyakrabban hangzik

Belehalt lova harapásába a német autóklub elnöke

München, okt. 26. Tragikus körülmények között meghalt báró Eglefstein Günther, a német autóklub Európaszerte híres elnöke. A báró kitűnő lo-

vas volt és három nappal ezelőtt az istállójában megharapta egyik lova. Ettől vérmérgezést kapott és orvosai nem tudtak rajta segíteni.

Aki legyőzte Montecarlót

Egy fiatalember, aki hosszú ideig krupié volt Montecarlóban, beszélte el az alább következőket. Sok évi tapasztalatra hivatkozva kijelenthetem, hogy eddig senki sem talált fel olyan rendszert, amelynek alapján tervszerű betétekkel legyőzheti a bankot. — Csak egyetlen ember akadt, aki nem szerencsével, hanem bizonyos sejtések és gyanuok segítségével sokat tudott nyerni a banktól. Ez az ember Jagers északangliai mérnök volt. Ugy okoskodott, hogy a rulett forgó korongja nem lehet annyira kiegyensúlyozott, hogy egyes számoknál meg ne álljon. Néhány ezer fonttal felszerelve, Jagers elhatározta, hogy a bank ellen játszik. Néhány barátját megbízta, hogy a kaszinó különböző játékasztalainál több napon át jegyezzék fel az egyes nyerő számokat. Jagers naponta áttanulmányozta ezeket a számokat és kisütötte, hogy bizonyos számok meghatározható szabályszerűséggel gyakran visszatérnek. Ezekkel a feljegyzésekkel felszerelve végre kü-

lönböző asztalokon játszani kezdett. Két hét alatt 120.000 fontot (!) nyert a banktól. A kaszinó társaság valami úton megtudta, hogy Jagers ismeri minden egyes forgó korong sajátosságát, ellenintézkedéseket tett. Éjjelen át összeviszta cserélgette a korongokat, amiről Jagers mit sem tudott. Nyereségének csaknem felét hamarosan visszaadta a banknak. De alapos megfigyelés bizonyos idő múlva abba a helyzetbe juttatta, hogy rájött a kaszinó turpisságára és végre az egyes korongokon egy-egy apró, jelentéktelen felírt fedezett fel, amelyek segítségével megismert minden korongot, bárha kicserélték is azokat. Újra kezdte a „játékát” és visszanyerte csodálatosan az egész előbbi összeget, amelyet elveszített. — A kaszinó most kifogyott a tudományból és Párisból elhozatta a rulettek készítőjét. Ez valóban új és módot talált, amellyel hirtelenné tette Jagers rendszerét. Jagers elvesztette a

IAMANDI MINISZTER a kisebbségekkel való együttműködésről, TITEANU MINISZTER a kisebbségi sajtó támogatásáról beszélt Csernovicban

Csernovic, okt. 26. Röviden már jelentettük, hogy Iamandi igazságügyminiszter nagy ünnepek keretében Csernovicban hajtott végre a törvényegységesítés művét. Iamandi igazságügyminiszterrel együtt Titeanu sajtó és propagandaminiszter, C. Viforeanu semmitőszéki főügyész, Nicolae Badescu Rosiori semmitőszéki elnök és több előkelőség vett részt az ünnepségen. Radulescu semmitőszéki elnök táviratilag üdvözölte Iamandi igazságügyminisztert Viforeanu semmitőszéki ügyész, Constantin Brumă táblai főelnök, Sanciuc Săveanu a bukovinai Ügyvédi Kamara dékánja és Alexianu helytartó üdvözölték. Az üdvözlésekre Iamandi igazságügyminiszter nagy beszédben válaszolt. A fővárosi sajtó teljes terjedelmében közli a beszédet, amelyből az alábbi részleteket közöljük:

— A nemzeti kormány uralomra kerülése óta az új alkotmány értelmében mélyseges reformokat fektettünk le és az általános bajok orvoslásához fogtunk.

ANDREI RADULESCU,
a Semmitőszék főelnöke

— A megkezdett mű folytatásának megszakadása csak valamilyen teljes összeomlás esetén következhetne be. Gáncokat csak azok vetnek utunk elé, akik semmilyen munkával nem járultak hozzá az ország konszolidációjához és akiknek javarészt viselniük kell a felelősséget a február 10-e előtti összeomlásért. A múlt rendszeréhez való visszatérés semmilyen formában nem lehetséges többé. Kérdezem: vajon elfelejtették-e már a február 10-iki veszély gyászos vigyorgását? Azt hiszik talán, hogy vissza lehet térni oda, ahol állottunk?

— Meg fogjuk valósítani az összes alapvető törvényeket, amelyeket az alkotmány előír,

Meg fogjuk kezdeni a politikai élet újjászervezését és a nemzetnek egy olyan fegyelmezett szabadságot biztosítani, amelyet az állam érdekében használhatunk fel.

A szociális harmonia rendszerét akarjuk megteremteni, amelyben a munka az egyetlen jogforrás. Békés együttműködést akarunk az ország összes polgáraival, a kisebbségek jogainak tiszteletben tartásával, de az állammal szembeni összes kötelezettségek teljesítése mellett. Mert az állam egysége és integritása oldhatatlan és érintetlen.

Titeanu miniszter beszéde a kisebbségi sajtóról

A csernovici ünnepségekkel kapcsolatban az újságírók értekezletet tartottak Titeanu miniszter elnöklése alatt. Titeanu miniszter beszédében a román sajtó fegyelmezettségéről beszélt és külön megem-

lékezett a kisebbségi sajtóról. — Nemcsak a román sajtóról beszéltek — mondotta —, amelyet minden tartományban fejleszteni és támogatni kell hivatásában, hanem a kisebbségi sajtóról is, amely a mai nemzetközi viszonyok között korlátlan támogatást adott és teljes lojalitásáról tett tanúságot.

— Ez nem is lehet másképp, miután a mi kisebbségeink politikai lojalitás érzése mellett elismeréssel is adóznak a mi közismert türelmességünk és megértésünk iránt, amelyet sehol másutt nem lehet megtalálni.

Sárkány Gábor beszéde

Titeanu miniszter után Sárkány Gábor, a Népkisebbségi Újságírószervezet elnöke szólt fel és a következőket mondotta:

— Nekünk, romániai kisebbségeknek az a vágyunk, hogy velünk szemben eltűnjön az „idegen” jelző és ezt a szót töröljék a román szótárból és hiszem, hogy jogunk van ezt kérni, hogy eltűnjön a gyanu a mi tiszt és őszinte szándékainkkal szemben. Mert mi, miniszter ur, ismerjük jól kötelességünket és amikor népünket védelmünkbe vesszük nyelve és kultúrája megvédésére, azt természetes kötelességünk tennünk, de soha nem fogjuk elfeledni, hogy ez ország polgárai vagyunk, ahol születünk és élünk.

TITEANU,
sajtó és propagandaminiszter

Kolozsvári kártya -- váradiak számára

NEM MARADT meg semmi számunkra, a régi, híres, mulató, színes váradi éjszakából. Amikor még nem hirdették fényreklámok, hogy hol lehet szórakozni, mégis megtalálta mindenki azt a helyet, ahol a legjobban érezte magát. Nem is beszélünk már a régmúltól, amikor a Zöldfában, vagy Lloydban hevenyészett pódiumról hangzottak el a vaskos tréfák, naiv kuplék. Az újabb időkre gondolunk, amikor éjszakánként egyszerre három-négy lokálban gyönyörködhattunk a világvárosi attrakciókban. Néhai, jó, öreg Pollák mama bodegájából lokállá avaszták kedves interieurjében Müller ur, a cvikkeres Gyula hónap-ról-hónapra olyan műsori szálított, amilyent azóta sem láttunk. Hát még a Palais de Dame, az Intim bar, meg a Dacia bár. Estéről-estére megteltek a lokálok, durrogott a pezsgős-palack és akiket még a záróra sem tudott hazahajtani, egy jó kis hakmin folytathatta kivilágos virradatig. Aztán lassan elsorvadt, meghalt minden szín, minden kedély a váradi éjszakában, a lokálok lehúzták a redőnyt. Müller ur is íthagyott bennünket, átköltözött Kolozsvárra és vele együtt odaköltözött a lokálcél is. Most a kolozsvári éjszaka hangos a lokálok lármájától

és mint egy barátunk közli velünk, ma már nemcsak a pincérek közt, de a műsoron szereplő artisták közt egyre inkább találkozhatunk váradiakkal. Az egyik bár erőssége, a fiatal szöke, aki pár év előtt még mamájával együtt esténként megjelent a klub karzán és előtanulmányokat végzett későbbi pályájához. Egy másik lokálban lép fel esténként a Váradról elszármazott táncospár, amelynek férfitagja egy váradi ismeri iparoscsalád gyermeke, a hölgy pedig már itt is hódított szökeségével a műkedvelő színpadokon. Váradiaknak számítnak a Palace-bárban szereplő Mónya

Egész öltönyre, kabáttra
szövet, vászon,
diftin, flanel
maradékban
potom áron
most érkezett
Steiner maradékos
Calea Victoriei 3. az udvarban

zenekar tagjai, akiknek mindannyiszor felcsillan a szemük, ha a vendégek közt felfedeznek egy-egy váradi ismerőst. Becker ur, a zenekar kedves, népszerű zongoristája nagyon jól érzi magát Kolozsváron, csak amiatt panaszkodik, hogy nem tudja megismerni a várost, mert hajnalban, mikor hazatér, sötét van, estére pedig, mire felébred, már újból sötétben botorkál a lokál felé.

Érvénytelenítik a titkos kartell-megállapodásokat Felhívás a vállalatokhoz

A nemzetgazdasági minisztérium felhívja mindazokat a vállalatokat, melyek egymás között olyan írásos, vagy szóbeli egyezményeket kötöttek, amelyek a nyersanyagok beszerzésének feltételeit termelésüket, valamint termékeik értékesítésének módjait befolyásolhatják, az 1937. május 10-iki kartelltörvény értelmében

ben ezekről a megállapodásokról haladéktalanul értesítsék a nemzetgazdasági minisztériumot, ha ezt eddig meg nem tették volna.

A titokban működő kartell-egyezmények érvénytelenek és a törvény a legszigorúbban bünteti a titkos kartellek tagjait.

**Tanoncot
tisztviselőt
technikust**

csak az állami munkaközvetítő útján lehet felvenni

Az 50 munkásnál többet foglalkoztató vállalat szakmunkásnak sem vehet fel akit akar

Bukarest, okt. 26. Ismeretes, hogy a munkügyi minisztérium törvényjavaslatot dolgozott ki az állami munkaközvetítő útján való kötelező állás-közvetítést. A minisztérium ki kérte az érdekeltek véleményét.

A javaslatot a gyáriparosok országos szövetsége (UGIR) is áttanulmányozta és megállapította, hogy a törvénynek számos hasznos intézkedése van. Ugyanakkor azonban bírálatát is megfogalmazta egyes szakaszokról. A Timpul szerint az UGIR e célra küldött bizottsága többek között a következőket állapította meg:

A vállalati személyzetnek az állami munkaközvetítők útján való kihelyezésével a munkaadó nem juthat mindig megfelelő képesítésű elemhez. Az a kötelezettség, hogy a munkaadónak a közvetítő hivataltól kell kérnie a szükséges munkaerőt, megfosztja a vállalatokat attól a szabadságtól, amely a jó adminisztráció legfontosabb előfeltétele. Gyakori lesz a nézeteltérés és az elégedetlenség a munkaadó és alkalmazott között. Másrészt az UGIR kiemelte azt is, hogy Romániában a szakmunkások munkanélküliségéről nem lehet beszélni. Ugyan az iparban, mint a kereskedelemben keresve keresik a jól felkészült munkaerőt. A gyáriparosok szövetsége helyesebbnek véli, ha a közvetítő hivatalok helyett, amelyek újabb terhet jelentenek az állami költségvetésre, szakiskolákat állítanak fel és az ifjúságot a kereskedelmi és ipari pályák felé irányítanák.

A Lumea Românească értesülése szerint a beérkezett hozzászólások alapján a munkügyi minisztérium végleges formába öntötte a törvényjavaslatot. Eszerint tanoncot kötelező módon csak az állami munkaközvetítő útján lehet majd felvenni.

A 10 alkalmazottnál többet foglalkoztató vállalatok tisztviselőket és technikusokat is csak a munkaközvetítő útján vehetnek fel, az 50 munkásnál többet foglalkoztató vállalatok pedig szakmunkásokat is csak a hivatal útján alkalmazhatnak. Az igazgatók, valamint a nem szakképzett munkások és szezonmunkások alkalmaztatása szabad kivételt képeznek a vény előírásai alól a lemenő és oldalági rokonok, fiú, unoka, unokaöccs.

A nem szakképzett munkások 10 százalékát hadirokkantakkal és árvákkal kell betölteni.

Ha a munkaközvetítő hiva-

tal 3 napon belül nem küld szakképzett munkást, 15 napon belül pedig tisztviselőt, tanoncot, vagy technikust a munkaadó kérésére — a munkaadó szabadon alkalmazhat, — akit akar.

Hasonlóképpen köteles a munkaadó 8 napon belül írásban megindokolni a hivatal előtt a felmondás okát, ha a munkaközvetítő útján felvett alkalmazottat elküldi.

AMIKOR MARK TWAIN ELLEN KÖRÖZŐLEVELET ADTAK KI

Egy amerikai irodalomtörténész véletlen folytán érdekes ismeretlen írást talált: egy körözőlevelet, amelyet háromnegyed évszázaddal ezelőtt adtak ki, Mark Twain a híres író ellen. Virginia City sheriffje állította ki 1864 májusában a most előkerült el fogatási parancsot, amely elrendeli, hogy Samuel Langhorne Clemens, aki a Mark Twain nevet is használja, — a virginiai „Raily Territorial Enterprise” szerkesztőjét, párbajvétség miatt, bárhol is találják, le kell tartóztatni. Eddig irodalomtörténeti rejtély volt, hogy Mark Twain 1864-ben miért hagyta ott olyan hirtelen virginiai szerkesztői állását, miért menekült el, hogy azután később mint aranyásó bukkanjon fel Kaliforniában.

Kinyomozták most azt is, hogy mik voltak a körözőlevél és a szökés előzményei. Mark Twaint az ő ujságjával versengő lap szerkesztője több írásában hevesen megtámadta és egyéb nem hízelgő jelzők mai lett például csöcselékhez illő hazudozónak nevezte. Mark Twain, aki egyébként a magánéletben is szerette a tréfákat, szellemes visszavágásokat ezúttal elvesztette kedélyét, kéromkodott, dühöngött és párbajra hívta ki sértetetőjét. Ellenfele azonban nem volt lovagias gondolkodású férfiú és feljelentette. A párbajvétséget, sőt a kihívást is súlyosan büntették akkor Nevada állam törvényei. Az író nem akart börtönbe kerülni, inkább megszökött lakóhelyéről.

BOMBA ESŐ!

Egy légi támadás hajmeresztő borzalmai

A hongkongi angol lapok terjedelmes cikkekben foglalkoznak a nyílt kínai városok ellen intézett japán légi támadásokkal. Egyiknek legutóbbi száma több cikket szentel a kínai — japán háború egyre tragikusabb fordulatainak és közli többek között egy Kantonban élő angol polgár levelét, mely helyszíni tudósítást közöl az egyik bombatámadásról.

— Két nappal ezelőtt — írja a kantoni levél — a város közelében egy domb tetején tartózkodtam és innen figyeltem a civilizáció fejlődését a Távol keleten. Ezen a napon már két japán repülő támadás zajlott le és a délutáni órákban egy barátommal kísértéltem a város környékére, hogy lássam, hány helyen lobog még a tűz. Séta közben hallottuk, hogy harmadszor is megszólal a riadó és csakhamar hallottuk a repülőgépek dübörgését.

Tizenhat bombavetőt számláltunk meg, amelyek a part felől közeledtek.

— Miközben egyenesen felénk tartottak, megváltoztatták felvonulási rendjüket, különböző irányokban szétszóródtak a város fölött. Tízezer láb magasan repültek és gyakran felhők mögé rejtőztek el. Védekezésről tulajdonképpen szó sem volt, egyetlen kínai üldöző repülőgép sem szállt fel, néha eldördült egy-egy léghátrító ágyú, amelynek lövését fehér felhő jelezte a levegőben, de egyetlen találatot sem láttunk. Szemünk előtt a város különböző részeiből hatalmas füstfelhők szálltak fel, majd pedig robbanó bombák dübörgő zaját hallottuk. A bombavetőgépek kényükre-kedvükre köröztek a város fölött, leginkább keftesével, ugyanabban a magasságban, ahogy jöttek, de néha még magasabba

emelkedtek. Amikor egy olajraktárt találtak el a bombák, negyven láb magasra csapott fel a lángoszlop és sűrű fekete füstfellegek jeleztek, hogy szörnyű erejű tűz dühöng a találat színhelyén. A támadó repülőgépek nem tűntek el, amíg bombakészletüket le nem szórták.

— Harmadik napja ismétlődnek meg ezek a szörnyű repülő támadások. Az áldozatok száma ezrekre megy, ezeket pusztítottak el a bombák, vagy pedig halálra égtek el a lángokban, amelyekkel szemben teljesen tehetetlen a tűzoltóság, vagy a lezuhanó falak és tetők alatt lelik halálukat, amint a bombázott felületeken egész utcások összeomlottak. Ördögi pontossággal minden nap megszólalnak a szirénák, megjelennek a japánok s nincsen hely, ahol menekedni lehetne találni előlük.

Rádiócsövek fűtése DURA—OPTIMÁVAL. Hazánkban a rádiózás az utóbbi időben hihetetlen módon megnövekedett, különösen pedig a telepes készülékek eladása ért igen nagy sikert. A rendelkezésünkre álló statisztikai adatok alapján érdekesnek tartottuk megvizsgálni, mi okozta tulajdonképpen ezt a nagy fellendülést. — Szakkörökben egyöntetűen azon véleménynek adtak kifejezést, hogy a falusi lakosság kulturigényeinek növekedésével párhuzamosan a telepes készülékek terjedése elsősorban a gazdaságos és kényelmes fűtőelemeknek a

DURA — OPTIMA
FÜTŐTELEPNEK

köszönhető, mely ugynevezett szárazakkumulátorok nagyban hozzájárultak ezen rádiókészülékek népszerűsítéséhez. — Lapunk hasábjain a közelmúltban már több ízben is foglalkoztunk a DURA-MÜVEK R. új találmányával, az OPTIMA fűtőelemekkel, amelyek a régi akkumulátorok használatát nemcsak feleslegessé teszik, de azoknál sokkal gazdaságosabbak is. Mint a gyár velünk közli, egy ilyen fűtőtelep teljesítménye kb. 1200—1500 üzemóra, úgy hogy napi 3—4 óra használatnál egy évig is eltartanak. Örömdetes, hogy ezen elemekhez fűzött feltevések minden tekintetben beváltak, sőt felül is mutatnak. Jó szolgálatot véltünk teljesíteni, amidőn t. olvasóink figyelmét fentiekre felhívjuk. DURA—OPTIMA fűtőelem minden viszonteladónál beszerezhető, technikai felvilágosítással bérmentve szolgál az UZINELE DURA S. A., Timișoara.

A kis villanyfogyasztók

szükségletére raktáron tartunk minimális fogyasztású

5 wattos és 10 wattos

Super-Lumen izzólámpákat is

BAZILLI-DEÁK

electrotechnikai üzlete Dr Aurel Lazar ucca 1. — Telefon 35.36.

Vizsgálat indul az üvegkartell árcmélésének ügyében

Bucuresti, okt. 26. A nemzet gazdasági minisztérium a következő közleményt bocsátotta ki: A legfelsőbb kartell-tanács ülésén tárgyalás alá vet-

ték az üvegkartell árcmélésének határozatát és elhatározták, hogy a szükséges vizsgálatot megindítják.

Agyonverte gazdag bátyját az idegbeteg köszörüs

Budapest, okt. 26. Hajduböszörményen Stern Ernő idegbeteg köszörüs, aki már hosszabb idő óta rossz viszonyban élt bátyjával, Stern Lajos jómódu iparossal, kedden délelőtt egy doronggal az uccán leütötte gyűlölt testvérét. Már az első csapás halálos volt de a dühöngő ember ezután is tovább ütötte a földre esett testet, amíg annak fejét teljeseleg összeroncsolta. A rendőrök csak hosszabb üldözés után tudták elfogni. Ktieltentette, hogy tettének elkövetésére készült, mivel gyűlölte jómódban élő testvérét.

Marószódát ivott a nagybeteg asszony, mert férje kitagadta az örökségből

Marosvásárhely, okt. 26. — Megrendítő öngyilkosság történt az elmúlt napokban Marosvásárhelyen. Ács József Filipescu uccában lakó bérkocsis felesége ugyanis hetekkel ezelőtt megbetegedett és környezetében már-már halálával számoltak, amikor a szorgalmas

és vagyonos Ács Zsigmondot roknsága rávette arra, hogy válságos állapotú feleségét tagadja ki az örökségből. Ács hajlott a rokonai rábeszélésére és nagybeteg feleségével már szóba sem akart állani. Az elkeseredett asszony öngyilkosságra határozta el magát. Egy

örizetlen pillanatban marószódát hozatott, oldatot készített belőle és megitta. Mire tettét felfedezték és kórházba szállították, Ácsné irtózatosságot közölt kisérvén. A bérkocsist a rendőrség letartóztatta és az ügyben megindította a nyomozást.

Elemi iskolás gyermekek borzalmas kalandja az állatkertben

Besszlau, okt. 26. A bresszlai állatkertet iskolás növendékek csoportja látogatta meg egy tanítónő vezetésével. A tanítónő enniivalót kínált egy maláji medvének, amire az bekapta a nő kezét és azt semmiképpen sem akarta elengedni. Amikor a keletrec ajtaját kinyitották, a medve kiszökött és a gyermekekre vetette magát. Egy leányka lábát összehaapta. Végül az állatot agyonlőtték.

Megbüntették a nagybányai rendőrfőnököt, mert rosszul kézbesítettek egy idézést

Paul Eugen, a nagybányai Gheorghe Sincai liceum titkára, ebben a minőségében többféle taxát és illetékeket szedette be a tanulóktól és a beszédelt összegeket — elsikkasztotta. — Epure tanár, az intézet pénztárosa is rábizott 19.700 leire, hogy azt postán továbbítsa, a titkár azonban ezt az összeget eltulajdonította.

A szatmári törvényszék a vádlott távollétében két évi fogságra ítélte Paul Eugent. A sikkasztó titkár ezután megbízta dr Dersidan szatmári ügyvédet a felelősség elkövetésével. A tábla tegnapi ülése ki a tárgyalást, azonban a vádlott tegnap sem jelent meg. Nisulescu elnök az iratokból megállapította, hogy az iratokból több irat — többek között Dersidan dr meghatalmasítása is — elkallódott. Ezért

a Szatmárról Nagyváradra utazott ügyvéd nem is szólalhatott fel.

Nisulescu elnök a továbbiakban megállapította, hogy a vádlottat nem idézték meg szabályszerűen. Az új perrendtartás szerint ugyanis abban az esetben, ha a vádlottat nem találják meg, az idézést ki kell

függeszteni a rendőség hirdető tábláján és erről jegyzőkönyvet kell felvenni. Ezt a kézbesítő közegek elmulasztották és ezért a tábla a nagybányai rendőség vezetőjét, Danciu rendőrfőnököt 1000 lei pénzbírsággal sújtotta és új tárgyalási határnapot tűzött ki.

Rögeszme hajtotta a gyilkosságra a bolgár vezérkari főnök merénylőjét

Szofia, okt. 26. Peef tábornok, bolgár vezérkari főnök és Sztojanov őrnagy meggyilkolása ügyében a vizsgálatot még nem fejezték be. Az öngyilkossá lett merénylőnél találtak és az ügyészhöz címzett

levéléből kitűnik, hogy Kirov rögeszmében szenvedő ember volt és az volt a vágya, hogy mindenáron híres legyen és ezért határozta volna el egy előkelő személyiség megölését és azt, hogy azután öngyilkos lesz.

Ma megkezdik a nyugdíjak fizetését

A pénzügyigazgatóságra a tegnap délelőtt folyamán megérkezett a pénzügyminisztérium kiutalása a nyugdíjak fizetése irányában. A pénzügyigazgatóság a tegnapi ünnep miatt nem tudott érintkezésbe lépni a Nemzeti Bankkal és így nem tudják, hogy a nyugdíjfizetéshez szükséges szükséges összeg megérkezett-e. Cadariu pénzügyigazgató azonban ettől függetlenül intézkedett, hogy a nyugdíjfizetéseket a mai napon kezdjék meg. Ennek értelmében a nyugdíjfizetések kifizetését ma, a legutóbb megállapított beosztás — sorszám szerint — kezdik meg.

Október 27, csütörtök: 1—1000 sorszámig.

Október 28, péntek: 1000—2000 sorszámig.

Október 29, szombat: 2000—4000 sorszámig.

Hitler látogatása Ligetfaluban

Berlin, okt. 26. A német távirati iroda jelentése szerint Hitler kedden Ligetfaluba érkezett és a pozsonyi hídfőnél szemlét tartott a csapatok felett. Hitler Seiss Inquart is elkísérte Ligetfaluba.

Megfagyott 7 jugoszlávai örka oaa

Belgrád, okt. 26. A jugoszláv görög határon 18 órkatohát hóvihar lepett meg a hegyekben. Heten megfagytak, a többiek súlyos fagyási sebeket szenvedtek.

Kinos botrány a budapesti Nemzeti Színházban

Budapest, okt. 25. Ismét kinos színházi botrány foglalkoztatja a magyar főváros művészköreit és a közönséget. — Mint Budapestről jelentik, Jávör Pál, a Nemzeti Színház művésze és Sándor Jenő segédrendező között súlyosabb természetű incidens játszódott le. Jávör titlagon inzultálta a rendezőt. A színházi bíróság elbocsátásra ítélte a kiváló, de heves temperamentumu drámai színészt. Hír szerint azonban ezt az elbocsátó ítéletet egyelőre felfüggesztették.

JÓNÁS DEMETERT

zugírását címén feljeleniellie

az ügyvédkamara

Nagyvárad, okt. 26. Jónás Demeter a volt Argeioianu-párti elnöke zugírását miatt került a vádlottak padjára. — Jónás Demeter ellen az Ügyvédi Kamara tett feljelentést azon a címen, hogy konverziós kérvényeket írt díjazás elle-

nében a földműveseknek.

Jónás Demeter több tanult jelentett be, akiket a törvényszék kihallgatott. A tanúk egybehangzóan azt vallották, hogy Jónás Demeter nem fogadott el külön honoráriumot a kérvényekért, mindössze

párt-tagdíjat szedett és a hozzáfutókat beírta a pártba. Szegény embereknek azonban még a párt-tagdíjat sem követelte.

A törvényszék elrendelte a hiányzó tanúk elővezetését és a tárgyalást elnapolta.

A volt horogkeresztes újságárus bódé megszökött sikkasztó bizományosának ügye a törvényszék előtt

Nagyvárad, okt. 26. A kishíd mellett állott hosszú hónapokon keresztül a „zöld bódé”, a volt vasgárdisták újságárus sátra. A bódé tulajdonosa Bozantean Victor volt, aki kiírta a bódéra, hogy „itt zsidó újságok nem kaphatók”. — Bozantean Victor azonban a nacionalista lapok árával is

elfelejtett elszámolni és a „Currentul” 30 ezer lei sikkasztása miatt feljelentette a horogkeresztes újságbizományost.

Közben azonban a februári belpolitikai fordulat után a belügyminisztérium Bozantean Victor-nak is kényszerlakhelyet jelölt ki, ő azonban

megszökött és ismeretlen helyen tartózkodik. A tegnapi kitűzött tárgyaláson ezért Bozantean Victor nem jelent meg és miután az idézést nem függesztették ki szabályszerűen — a törvényszék elnapolta a tárgyalást, de legközelebb in contumaciam ítélkezik felette.

A Kereskedelmi és ipari céhrendszer vitája a nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamarában

A Kereskedelmi és Iparkamara tanácsa értekezletre hívta össze kedd este az összes kereskedelmi és ipari érdekelteket, hogy azoknak jelenlétében vitassák meg a kereskedelmi és ipari minisztériumnak a kereskedelmi és ipari céhrendszerre vonatkozó törvényjavaslatát.

Az értekezletet kilenc óra után néhány perccel Dumitrescu elnök nyitotta meg. Kijelentette, ez az első alkalom, hogy mint a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke nyilvános értekezleten vesz részt és mint

ilyen, üdvözlö a megjelenteket.

Ezután felolvasták a kereskedelmi és ipari céhrendszerre vonatkozó törvényjavaslat 54. pontját, amelyekhez a megjelentek kivétel nélkül hozzászóltak és megvitették észrevételeiket.

A Kamara az értekezleten elhangzott vélemények alapján állítja majd össze azokat a módosításokat, melyet a megjelentek a törvényjavaslatot illetően kívánnak és amelyeket felterjesztenek a Kamarák Uniójához.

Újból másfél évet kapott a szatmári Kuk

Kuk Jenőnek, a szatmári pénzügyigazgatóság volt főpénztárosának a sikkasztási ügyei nap mint nap foglalkoztatják a nagyváradai táblát. A múlt hét folyamán a két milliós sikkasztási ügyét tárgyalták le — és abban a hét végén hirdet ítéletet a tábla, — tegnap délelőtt egy 16.000 leies sikkasztás miatt vonták felelőségre. Kuk ugyanis 271.000 leit fizetett ki szabályszerű utólványok ellenében a Szatmár és környéki pénzügyi és vámügyi viselőknél, illetményeik és napidij fejében. Ebből az összegből 16.600 lej nem jutott

el az illetékesek kezébe. Ezért a szatmári törvényszék másfél évi fogságra ítélte Kuk Jenőt. Fellebbezés során tegnap foglalkozott a tábla ezzel az ügygel. Dr. Simonca védő a bizonyítás kiegészítését kérte. Si-

monca azt kívánta bizonyítani, hogy Kuk ezt az összeget kifizetés végett átadta egy tisztviselőnek a kiutaláshoz mellékelt kimutatással együtt, amely kimutatás feltűntette, hogy kinek mennyi jár s a tisztviselő ezen igazolták az összeg átvételét is. A tábla azonban nem adott helyt a bizonyítási eljárásnak és a 16000 leies sikkasztás miatt helybenhagyta a szatmári törvényszék által kiírt másfél éves fogságbüntetést.

— Még nem boncolták fel a velencei sorompó áldozatát. A velencei sorompó meglelt kettős szerencsétlenséggel kapcsolatos izgalmak még mindig nem üttek el. A hatóságok folytatják a nyomozást és az ügyészség áttette az ügyet az első számú vizsgálóbírói hivatalhoz. Neculescu vizsgálóbíró elrendelte a holttest felboncolását, amely véglegesen fényt fog deríteni a titkos kettős szerencsétlenségre. A boncolást dr. Berariu törvényszéki orvosszakértő ejti meg és azon részt vesz Popescu Gorie komiszár, az ügyészség mellé kirendelt rendőrség vezetője is.

Iskolás gyermekek

részére Gál Zoltán-féle
Román — magyar
Magyar — román

kéziszótár

25 leiert kapható a

Pásztor Ede

papír és írószersz. üzletben
Piața Mihai Viteazul 4.

TÁVIRATOK:

MEGHALT SÖPKÉZ SÁNDOR BUDAPESTI EGYETEMI TANÁR.

Budapest, okt. 26. Söpkéz Sándor nyugalmazott műegyetemi rendes tanár, a Hungária Villamosági Rt. alelnöke Budapesten hosszabb szenvedés után meghalt. Az impériumváltozás előtt az egyik hunyadmegyei kerületet képviselte a magyar törvényházban.

NEGYÉVES GAZDASÁGI TERVRŐL TÁRGYALT DALADIER TÖBB MINISZTERREL.

Páris, okt. 26. Daladier és Demolsier O'ueille és Pate. notre minisztereket fogadta. A megbeszélésen Franciaország pénzügyi talpraállásáról tanácskoztak s a kiszivárgott hírek szerint négyéves gazdasági terv gondolata is felmerült.

Reformáció emlékünnepe a réti reformálusoknál

Mint minden esztendőben, úgy ez évben is méltó kerekék között ünnepi meg a réti reformátusság a reformáció 421-ik évfordulóját. Az ünnepségek sorából különösképpen kiemelkedik az okt. 30-án, vasárnap délután fél 6-kor tartandó ünnepség, melyet a réti Női és Férfi Szövetségek rendeznek a Sztárai Mihály ének-kör közreműködésével a Iuliu Maniu uti templomban, a következő műsorral:

1. Gyülekezeti énekek.
2. Imádkozik és ünnepi beszédet mond: dr. Szabó Lajos lelkész.
3. Kádár-Tárcza: „Te vagy a napvilágom” éneklé a Sztárai Mihály vegyeskar, vezényel Soós András kerületi karnagy.
4. „Reformáció ünnepén” c. tart előadást N. Jámor Margit, a réti Nőszövetség tagja.
5. Horváth: „Zsoltárok könyve” — előadja C. Móra Erzsike a Nőszövetség titkára. Közreműködnek a Sztárai énekkar szólistái és az ifjúsági szavaló kórus. Orgonán kísér: Dézsi László.
6. Pröhle: Magyar regő éneke 1675-ből, előadja: Zombory Sándor (orgonakísérettel).
7. Gyülekezet záró éneke.

Vasárnap délelőtt a réti körzet Élő-telepi kis imaházában lesz ünnepség; délelőtt 10 órakor pedig a vasárnapi iskolás gyermekek rendeznek ünnepséget, a Iuliu Maniu uti imaházban. Mindkét helyen az ünnepi beszédet dr. Szabó Lajos lelkész mondja, míg a reformáció áldásairól Borsos József ny. isk. igazgató, vasárnapi iskolai portvezető beszél.

Koronás szívek Mistinguett emlékirataiban

Erdekes fejezetek az „időtlen” párisi primadonna életéből

Páris, okt. 26. Mistinguett, Franciaország dédelgetett kedvence, a varieté színpadok koronázatlan királynője, akinek a tökéletes lábat százezer dollárra biztosította egy amerikai társaság megírta emlékiratait.

A memoárok sem árulják el, hogy tulajdonképpen hány éves a nagy „vedette”, aki Páris szellemének a megtestesítője ország-világ előtt. Vannak akik azt mondják, hogy „csak” hatvan éves, mások szerint közelebb jár a hetvenhez.

Mistinguettnek azonban igazán mellékes a kor, mert ma is csak olyan könnyedén táncol és mozog a színpadon, mint valamikor a boldog békeévekben amikor koronás királyok, indiai maharadsák és amerikai milliommások hódoltak szépsége előtt.

„Majmok” a kulisszák mögött

Gyerekkora óta a színpadra vágyott a szép fiatal leány, de édesanyja a leghevesebben ellenkezett a terveit. Nagynehezen összekuporgatott 25 frankot és hegedűt vett rajta, hogy így vezesse le lánya művészi hajlamait. A kis Jeannot szépen megköszönte a hegedűt s nem szólt arról, hogy esténként fellépett az egyik Music Hallban. Csak akkor leplezte le magát édesanyja előtt, amikor először jelent meg nagy betűkkel a neve ennek a harmadrangu varietének a műsorán.

Mistinguett emlékirataiban, hogy első megkezdése a kulisszák festett világával bizony visszariasztóan hatott rá. Egy gavallér virágot küldött az enghien-i kaszinóban fellépő szintársulat sztárjának. Mistinguett sokáig bolyongott a kulisszák között és a sötét színpad, a rendetlenség, a látáslagos zürzavar és szenny, már magabavéve is megdöbbenett. Amikor azután ott állt az ünnepelt primadonna előtt és a híres szépség helyett egy agyonfestett nőt talált, annak a szeme alatt vastag fekete foltok feküdtek és arcán Jeanottnak eszébe jutottak a párisi állatkert csikósorru majmai és felkiáltott:

— Ezek majmok. Mind csak majmok!...

XIII. Alfonz vacsorája

Párisban Mistinguettet mindenki csak „Missnek” nevezi és így hívták koronázott királyai is. XIII. Alfonz spanyol exkurrállyal való megismerkedéséről nagyon érdekesen számol be Mistinguett. Elmondja, hogy egy este a színházban ér-

tesztették, hogy meg fogja nézni a számát XIII. Alfonz király és Ena királyné is. Ez még a legboldogabb békében történt és a fiatal Mistinguett, aki csak akkor tűnt fel, színpadról lépésekor kíváncsian pillantott a proscénium-páholyra. Képzelték a kiábrándulása, amikor a páholy üresen maradt és sem Ena királyné, sem XIII. Alfonz nem jelent meg.

Előadás után bekopogtatott az öltözőjébe XIII. Alfonz szárnysegédje és virágcsokrot nyújtva át elnézést kért, hogy az uralkodó nem jelenhetett meg, de — mint a szárnysegéd mondotta — olyan események jöttek közbe, amelyek lehetlenné tették számára azt, hogy végignézhesse az előadást. A szárnysegéd ismételt bocsánatkérések közepette ezután arra kérte Mistinguettet, hogy tisztelje meg XIII. Alfonz királyt azzal, hogy vele vacsorázzik.

„Miss” úgy tett, mintha a meghívást elfogadná és beszállt a király kint várakozó autójába azonban mielőtt még a Café de Parisba értek volna, hirtelen kopogott a sofőrnek és kiszállt a kocsiból.

Az elképedt szárnysegéd ijedt felkiáltására, hogy mit fog szólni a király, ha meglátja az üres autót. Mistinguett így felelt:

— Öfelsége alkalmasint ugyanazt fogja mondani, amit én mondtam ma este, amikor öfelsége üres páholya előtt játszottam... csak legfeljebb ennyit fogja mondani.

A gavallér XIII. Alfonz hamarosan helyreütötte a csorbát és igen szívélyes barátság fejlődött ki közöttük, amely éveken át tartott.

Maharadsa, nagyherceg, próféta

Az emlékiratokból megtudjuk, hogy Mistinguettnek életre halálra udvarolt egy indiai maharadsa is. A maharadsa, aki a világ egyik leggazdagabb embere, meghívta egy este vacsorára a világhírű sztárt a lakosztályába. Nagy társaság volt együtt, pompás lakomavárt a vendégekre. Vacsora után a maharadsa félrehívta Mistinguettet és bevezette dolgozószobájába, ahol két hinduruhás testőr állt kivont kard-

dal a maharadsa páncélszekrénye előtt. Az indiai uralkodó kiadta a páncélszekrényt és legalább hárommillió frank értékű gyémánt csillogott a következő pillanatban Mistinguett előtt. A maharadsa kincseire mutatott és szabályszerűen megkérte Mistinguett kezét.

A hajdani virágárusleány kikoszarozta a maharadsát.

Elmeséli Mistinguett, hogy egyszer egy orosz nagyherceg kopogtatás nélkül benyitott az öltözőjébe, hozzáugrott, hajánál fogva hátrarántotta a fejét vadul megcsókolta és — keresztülharapta az ajkát.

Egy amerikai „próféta”, — Jasper Mistical — aki a világháború előtt Amerikában körülbelül azt a szerepet játszotta, amit most az „isteni atya”, szintén megkérte Mistinguett kezét. A világ minden kincsét felajánlotta már Mistinguettnek és most már igazán csak az hiányzott, hogy ez a próféta a mennyországot ígérje neki. Mistinguett — aki különben két óriási ládában őrizi azokat a leveleket, amelyben megkérte a kezét — még amerikai „pápáné” sem volt hajlandó lenni és kikoszarozta a prófétát.

Amerikát különben sem szereli Mistinguett. Vendégszerepelt az Egyesült Államokban és erről a következőket jegyezte fel emlékirataiban:

— Newyorkban mindenki orrhangon beszél. Még a kutyák is. Az orrukon keresztül ugatnak...

REHABILITACIÓ!

Elvesztett becsületét keresi a nagyváradi tábla előtt egy tanító

Nagyvárad, okt. 26. Az új büntetőtörvénykönyv tudvalevően megengedi a jó magaviseletű elítéltek rehabilitálását. Azok, akiket valamilyen okból a bíróságok elítéltek, jó magaviselet esetén, bizonyos idő elteltével kérhetik a rehabilitálásukat. Ehhez az szükséges, hogy a rehabilitálást kérők bebizonyítsák, hogy hasznos tagjai lettek a társadalomnak, — semmi kihatást nem követtek el és valóban rászolgáltak a rehabilitálásra.

A nagyváradi táblához már több rehabilitálási kérelem érkezett be, mert a törvény a már jogerősen elítéltek rehabilitálását megengedi.

A tábla a rehabilitálási kérelmeket a beérkezések sorrendjében tüzte ki tárgyalásra és így

tegnap tárgyalta le a második rehabilitálási kérelmet.

Ez alkalommal Pintea Vasile tanító kérte rehabilitálását, a bíróságok

lopás miatt 6 hónapi fegháza ítélték és a büntetését ki is töltötte.

Pintea Vasile a szatmárme-

gyei Vetés községben volt tanító és — amint az ügy iratai emlékeztetnek — 1928 novemberében egy éjszaka betört — Urban János községi jegyzőhöz. A tanító az ablakon keresztül hatolt be és a jegyzői irodában feltörte a Wertheim-szekrényt. A szekrényből magával vitte az ott talált

17.500 lej készpénzt.

A hatóságok bevezették a nyomozást és a nyomozás szálai Pintea tanító lakására vezettek. A tanítóra irányult a gyanu, akit lopás címén vád alá helyeztek. Első fórumon a szatmári törvényszék foglalkozott a tanító lopási ügyével. A tanító azzal védekezett, hogy az öccse beiratásához pénzre volt szüksége és ezért tört be.

A szatmári törvényszék egy hónapi fegháza ítélté Pintea-t. Az ügyész súlyosbíttatásért felelősséget és a nagyváradi táblához került az ügy. A tábla helyt adott az ügyésznek felelősségének és 6 hónapi fegháza ítélté a tanítót. Felelősséget és a szatmári törvényszék is foglalkozott a tanító betörésével, s a Semmitőszék helyben hagyta a tábla ítéletét.

Pintea a Semmitőszéki döntés alapján bevonult a szatmári ügyészség fegházába és ott letöltötte büntetését.

A tanító 1930-ban kiszabadult, időközben visszanyerte politikai jogait és a szatmármegyei Adony községben ismét kinevezték tanítónak. Azóta ott működik és most vizsgálja akarja nyerni elvesztett becsületét is.

Kiemeli Pintea, hogy az ő esetében letelt a törvényben előírt hat év, ezalatt semmi szabálytalanságot nem követett el, ezért kéri a rehabilitálását és kéri annak a megállapítását, hogy a büntetését „törölték”.

A tábla hármastanácsa foglalkozott a rehabilitálási kérelemmel és két tanácsbíró a rehabilitálás mellett foglalt állást. A tanácselnök azonban elutasította a rehabilitálást és így véleménykülönbség merült fel.

Az ötös tanács újra tárgyalta az ügyet és újabb iratok beszerzését határozta el. Ezért a tárgyalást december 14-re halasztották, amikor véglegesen döntenek a tanító rehabilitálása ügyében.

Mit jelent a „balkáni tengely”

Funk német gazdasági miniszter legutóbbi körútválal kapcsolatban a bukaresti Le Moment az alábbiakban foglalta össze Németország keletközép-európai terveit.

1. Nagynémetország hatalmas földterület, amelyen az ipar az uralkodó gazdasági tevékenység. Nagynémetországnak gépeket és ipari termékeket kell kivinnie és nyersanyagokat, mezőgazdasági termékeket behoznia.

2. Ezzel szemben a Duna-medence és a Balkán országai (most, hogy Csehszlovákiát elragadták legfőbb ipari vidékét) főképp mezőgazdaságiak és (az egyetlen Magyarországtól kivételével) nyersanyagokban gazdagok.

Ezeknek az országoknak a gazdasága tehát bizonyos értelemben kiegészítője lehet a német gazdaságnak és vele egy csaknem zárt körfogatot alkothat.

3. Ezek az országok hozzáláttak, vagy hozzá akarnak látni talajkincsük kiaknázásának újraszervezéséhez, nagy közmunkák indításával vagy befejezésével vannak elfoglaltak vagy (mint Jugoszlávia, Törökország) a tervgazdálkodás felé haladnak. — Jugoszlávia, Bulgária és Törökország — jelentette ki Funk miniszter — bizonyos fajta balkáni tengelyt alkotnak, mely a német határtól a Fekete-tengerig terjed. Ez a tény széleskörű építő munkát tesz lehetővé a három országban.

4. Ezeknek az országoknak „tervgazdasági” törekvései jelentékenyen megkönnyítik Németország dolgát. Németországnak gazdasági élete központi ellenőrzése folyán, módjában áll, hogy hosszulejratú vállalkozásokba bocsátkozzék és több évre lekösse magát.

Általánosságban — mondotta Funk — mi több évre szóló gazdasági egyezményeket kötünk a német kőni a nevezett országokkal, oly módon, hogy az ottani termelők szabott áru és szabott szállításokra készülhetnek.

Meg kell jegyeznünk, hogy Funk dr a jelen pillanatban Bulgária és Törökországon át számít a Fekete-tengerhez eljutni. Mindazonáltal, hiba volna nem látni, hogy Németország igyekszik behatolni a petroléum vidékre, hogy megkaparintsa a létéhez és emelkedéséhez oly szükséges fűtőanyagot.

És mit kínálhat Németország cserébe azokért a nyersanyagokért, amiket balkáni tengelye körül remél fellelni?

Ipari árut és mindenféle gépeket, kivéve azokat a gépeket, amelyek alkalmasak a

SPORT

Vasárnapi program

A. divízió

Rapid—Sportul Studentesc.
Venus—FC Carpați.
Chinezul—Juventus.
Gloria—Tricolor CFRV.
UDR—AMEFA.
Victoria—Ripensia.

A Román Kupa mérkőzések bírói

AS Constanța—Unirea Tricolor, Constanța, bíró Ghebercoff.
Craiu-Iovan—Gloria Craiova, bíró dr. Guga.
Prahova—Vergu Ploesti, bíró Manole Vlahu.
Astra Română—Turda Moreni, bíró Panait Popescu.
STB—Metropola Bucuresti, bíró Onete Dumitru.
Monitorul Oficial—Ascam Bucuresti, bíró Emeric Freund.
Luceafărul—Macabi Bucuresti, bíró Emil Kroner.

DVA—Gloria CFR Galati, bíró Opreșescu N.
Fr. Română—Doc Brăila, bíró Danieleșcu.
Mihai Viteazu—Victoria Chișinău, bíró Toma Dumitru.
Textila—Dragos Vodă Iași, bíró Dumitru Chirică.
Cetatea Sucevei—Jahin Suceava, bíró Maior Timu.
„U”—Olimpia CFR Kolozsvár, bíró Olteanu.
CAO—Crisana Nagyvárad, bíró Tăutu Traian.
Mureșul—Stăruința Marosvásárhely, bíró P. Huniade.
Explosiv—SGS Fogaras, bíró Tr. Lungu.
Oltul—Sparta Sepsiszentgyörgy, bíró Gh. Oancea.
CFR—Rovine Grivița T. Severin, bíró Aurel Ghicin.
Electrica—CS Lonea Temesvár, bíró Sepi Silviu.
Iancu Corvin—Minerul Hunyad, bíró Alex. Cosma.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

„Ősz van” jelígre levél van a kiadóban.

Iskolás gyermekek részére Gál Zoltán-féle Román—magyar és Magyar—román kézisótár egy kötetben 25 leier kapható a Pásztor Ede papír- és írószerüzletben, Piața Mihai Viteazul 4.

ALLAS

Gyakorlott lapkihordót az esti órákban, bevezetett helyekre, fixfizetéssel és mellékjövedelemmel felvesz a Friss Ujság. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Ügyes kifutót azonnal felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban. 4593

Diótörő munkáslányok azonnali munkára jelentkezzenek. Fehér diótörőde, Str. Avram Iancu 5. 4666

Biciklizni tudó kifutó felvétetik Klein, Avram Iancu 22. 4676

Keresek ügyes kiszolgálónőt Balázs, Alexandri 34. 4677

Kifutó fiu vagy leány felvétetik Str. Negulescu 30. Granária. 4679

Főzni tudó mindenest keres jó bizonyítvánnyal vidékre kis család. Jelentkezni Str. Olteni 4. Kapuval szemben. 4683

Jobb házból való fiu kifutónak azonnal felvétetik. Wolf bórondipar, Aleea Romei 1. 4681

Kiszolgálóleány, ki harisnya és kötöttáru szakmában jártas azonnalra felvétetik. Vezér, Regina Mária tér. 4678

Bejáró főzőnőnek vagy minden szakácsnőnek jó bizonyítványokkal ajánlkozom. — Küllös Ferencné, Str. Minelor 9. 4680

Csizmadiaségéd felvétetik. Str. Murgului No. 5. Hágó-ut. 4682

VETEL-ELADÁS

A nagyállamástól alig öt percnnyire, a volt városi szállótelep mellett, házépítésre alkalmas parcellák, köztük több sarokhely is eladó. Értekezni a tulajdonosnál délelőtt 9-ig, dél után 2—4 óra között Str. Franca 12. 2420

Selejtes krepppapír tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

nevezett országok iparosítására. Ezeknek az országoknak a német terv keretében ugyan is az a hivatásuk, hogy megőrizzék mezőgazdasági jellegüket és megmaradjanak szigorúan falusi tevékenységeiknél. Ilyenformán 70 millió ember

arra volna kényszerítve, hogy ellássa a Német Birodalom buza-, szarvasmarha- és bányaipari szükségletét és hogy cserébe szerszámokat és házi-eszközöket kapjon, amelyek nélkülözhetetlenek egy lehetőleg szerény pásztori életmód

KÜLÖNFÉLE

Kiadó előnyös árban a Piața Mihai Viteazul legforgalmasabb helyén 2 szoba, lakásnak, irodának, műhelynek, raktárnak stb. kiválóan alkalmas. — Cim a kiadóban. 4629

Megtaláltam a számok titkát. Küldje születési dátumát, megkapja ingyen a sorsjátékot, konnyerő számának kiszámítását. Cim: Francisc iroda, Cluj. Subdeal 24. 4597

A világ legmagasabb televíziós állomása

Newyorkból jelentik: A világ legmagasabban fekvő televíziós állomását a newyorki Chrysler felhőkarcoló tetején építik 70.000 dollár költséggel. Leadásait 65 kilométeres körzetben lehet majd látni. Az állomáson külön biztosító berendezést szerelnek fel a rendkívül magasfeszültségű árammal felített vezetékek mellett dolgozó munkások védelmére.

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó reggeli hangverseny, háztartási, civisi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizillés jelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időjelzés, anyagok. 20.15 Felolvasás. 20.35 Opera közvetítés. 23.15 Gramofonlemez. Majd hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Lend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Enek számok. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltő. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Előadás. 18.30 Székely Imre szerzeményei. 19 Sportközlemények. 19.10 Cigányzene. 20 Hírek. 20.10 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.25 Dohnányi Ernő zongorázik. 21 Kültügyi negyedóra. 21.15 A rádió szalonzenekara. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Hanglemez. 1

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4